

Nr 13.

Ankom till riksdagens kansli den 10 maj 1915 kl. 3 e. m.

Första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 13, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående ändring i gällande bestämmelser rörande kristendomsundervisningen i folkskolan.

I en inom andra kammaren av herr *Sterne* väckt motion, nr 156, *Motionen.* hemställes, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes låta utarbета sådana bestämmelser i den nya normalplanen för folkskolan, att undervisningen i kristendom måtte komma att helt grunda sig på läsning av bibeln eller i särskilda läseböcker sammanförda bibeltexter utan användande av dogmatiska utläggningar i form av läro- och läxböcker, samt att den härigenom från kristendomsundervisningen inbesparade tiden på folkskolans läsplan användes till utökande av den historiska kursen i folkskolan på sätt som i motiveringen antytts.

Beträffande motiveringen tillåter sig utskottet hänvisa till motionen.

Sedan andra kammaren hänvisat motionen till sitt första tillfälliga utskott, avgav detta utlåtande i ämnet, nr 5, i vilket hemställdes, att motionen icke måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda. I fråga om andra kammarens utskotts motivering härför hänvisas till nämnda utlåtande.

Mot utskottets avslagsyrkande avgåvos reservationer av herrar Helger, Hedström, Hedlund och Lundström, vilka ansågo, att utskottets utlåtande bört erhålla följande lydelse:

Frågan om en förbättrad religionsundervisning i folkskolan är nära nog lika gammal som folkskolan själv och har ständigt varit aktuell. Till en början bedrevs denna undervisning efter den 1810 antagna s. k. Lindblomska katekesen, som utgjorde en förklaring till Luthers lilla katekes. I mitten av förra århundradet var missnöjet med den förra läroboken allmänt icke minst inom prästerskapet, som ansåg boken mindre renlärig. Från lärare- och lekmannahåll gjordes därjämte skarpa anmärkningar mot katekesens omfång och framställningssätt, ja, det saknades icke röster för avskaffande av varje lärobok i kristendomskunskap och antydningar, att undervisningen borde ansluta sig direkt till bibeln. Denna mening förfäktades av P. R. Tersmeden i en motion inom ridderskapet och adeln så tidigt som 1857. Motionären, som enligt ett meddelande i ståndet förut framlagt samma åsikt för greve Torsten Rudenschöld, vilken gillat densamma, yttrar bland annat, att han ansåg Lindbloms katekesförklaring otjänlig, och att den borde varken som lärobok eller handbok för läraren begagnas, samt att »varje annat om ock mera lyckat försök i samma riktning ingalunda skulle förmå höja kristendomsundervisningens ståndpunkt i vårt land utan däremot fördröja och förlama det kristliga livets utveckling hos det uppväxande släktet». Motionären vågade emellertid icke föreslå katekesens fullständiga avskaffande utan nöjde sig med att hemställa, att rikets ständer måtte hos Kungl. Maj:t i underdånighet anhålla, att med upphävande av 1810 års kungl. brevskrift angående begagnandet av Lindbloms katekesförklaring såsom lärobok vid skola och i församling doktor Luthers lilla katekes måtte vid kristendomsundervisningen i folkskolan uteslutande varda begagnad och att vid den förberörda undervisningen i samma skolor daglig bibelförklaring måtte föreskrivas.

På grund av skiljaktiga beslut inom stånden föranledde motionen icke någon åtgärd från rikets ständers sida. Men redan vid följande riksmöte kom frågan ånyo på dagordningen genom motionen i ridderskapet och adeln samt präste- och bondestånden. Inom sistnämnda stånd begärdes i motion, undertecknad av icke mindre än 27 ledamöter, att vid den första undervisningen i kristendom icke någon utanläsning utöver Luthers lilla katekes måtte för barnen ifrågakomma. Sedan utskottet avstyrkt motionerna, uppstod inom alla tre stånden och framför allt inom

ridderskapet och adeln mycket ingående debatter, varvid skarpa anmärkningar riktades mot katekesundervisningen och särskilt mot utanläsningen. Därunder citerades ett yttrande av biskop Agardh sålunda:

»Luther, när han gjorde kyrkovisitationer omkring Wittenberg, fann lärjungarne, folket, så råa och okunniga, att det med avseende på dem icke var att tänka på någon innanläsning. Han fann även lärarne, det lägre prästerskapet, så råa och okunniga, att åt dem icke kunde överlätas att efter eget omdöme framställa frågorna. Han uppsatte då sin lilla katekes, kort, tydlig och bestämd, lämplig till den första undervisningen samt ålade så prästerskapet att ofta och med samma ord upprepa den för sina åhörare, på det att den sålunda måtte inpräglas i deras minne. Så uppkom utanläsningen. Jag frågar, om detta kan och bör gälla även oss 300 år senare under ändrade förhållanden, då det numera hör till undantagen, att någon icke kan läsa innantill. — — — Verknigen av utanläsningen på lärjungarnes sinne är i min tanke högst fördärlig. För det första är det en plåga för lärjungen, som därigenom får motvilja för kristendomen redan från början såsom sin svåraste läxa. För det andra profaneras och ohelgas kristendomen genom det tanklösa uppreandet. För det tredje tränga kristendomens höga läror därigenom varken till hjärtat eller förståndet. För att kunna oförhindrat upprepa stycket från början till slut nödgas lärjungarna fästa sig framför allt vid ordet, ljuden. Så snart de glömt ett stycke, stanna de tvärt av. Läraren har sin roll att framsäga, barnen sin. — — — Vilken ofantlig föspillning av tid för det beklagliga ändamålet att förvandla kristendomens höga läror till tanklösa utanläxor. Jag anser utanläsning av kristendomskunskapen vara den största bristen i vår folkundervisning. Jag är övertygad, att detta undervisningssätt är till betydande grad orsaken till den likgiltighet, varmed kristendomens läror i våra dagar betraktas och uppfattas, och att vi icke kunna hoppas se den naturliga gudfruktigheten hos vårt folk bevarad, utan att denna brist avhjälpes.»

Friherre Steffan Creutz yttrade: »En av motionärerna, kyrkoherde Vennerström, har föreslagit, att pris måtte utsättas för läroböcker, som skola ersätta katekesen. Jag för min del anser, att vi hava en lärobok, som är prisbelönt förut, nämligen den heliga skrift, och tror, att det skulle vara mest gagneligt, om man allra först satte den i barnens hand. Ingen katekes, vare sig den s. k. lång-katekesen eller någon annan, skulle jag då anse av behovet påkallad. Dessa katekeser äro nämligen, efter mitt förmenande, högst skadliga. Nya testamentets skrift är näm-

ligen i allmänhet så enkel och lättfattlig, att någon enklare icke kan av någon författare uppsättas, om ock de största pris utfästas för sammanfattandet därav.»

Frågans behandling av ständerna gav anledning till cirkulärbrevet den 12 maj 1865 angående den kateketiska undervisningen. I detta brev meddelas till prästerskapets kännedom rikets ständers åsikt, att Luthers lilla katekes skall utgöra grunden för undervisningen och läras utantill och att förklaringen över Luthers lilla katekes bör begagnas som handledning vid undervisningen, varjämte uttalande göres mot »en själslös eller för långt driven utanläsning». Detta cirkulär är ännu gällande, ehuru de flesta skolmyndigheter bortglömt åtminstone att tillämpa detsamma.

Efter långvariga strider i riksdag och kyrkomöte blev äntligen den Lindblomska katekesförklaringen år 1878 avskaffad genom ett kungl. cirkulär, sedan den varit gällande i 63 år. Äfven den s. k. nya katekesutvecklingen blev från början utsatt för skarp kritik både med avseende på innehåll och form, men ehuru numera knappast någon på allvar försvarar densamma, är den ännu föreskriven och användes som lärobok i kristendom.

Vid sidan av katekesen har emellertid så småningom kommit att användas utdrag ur bibeln, sammanförda till en »biblisk historia». Någon särskild sådan lärobok har emellertid icke föreskrivits, utan hava skolråden vid valet av lärobok i biblisk historia haft fria händer.

Den kritik, som riktats mot kristendomsundervisningen, har mest vänt sig mot katekesen och framkommit huvudsakligen från tvenne håll, nämligen dels från deras sida, som haft en från denna boks lärosatser avvikande religiös uppfattning, och dels från lärarna, som ansett boken ur pedagogisk synpunkt olämplig.

På det förstnämnda hållet har man ansett, att katekesundervisningen kränkte de föräldrars samvetsfrihet, som icke hade samma åskådning som svenska kyrkan. Men i allmänhet synes var och en ha varit nöjd, blott ändring vidtoges i den punkt, vari han själv och hans meningsfränder hade en från kyrkan avvikande mening. Typiskt för dessa reformyrkanden är herr Byströms motion vid 1903 års riksdag, i vilken motionären, som var baptist, föreslog, att fjärde och femte huvudstyckena skulle utgå ur kristendomsundervisningen i folkskolan. Vid samma riksdag uttalade emellertid en annan motionär, som tillhörde den Waldenströmska riktningen, att andra artikeln likaväl vore i behov av omredigering.

I anledning av dessa båda motioner framkom herr Berg i Stockholm med yrkande, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhänga, att Kungl. Maj:t täcktes utfärda sådana föreskrifter rörande kristendomsundervisningen i folkskolorna, att denna undervisning i högre grad än hittills varit fallet måtte bli avpassad efter barnens mottaglighet och behov. På förslag av sitt första tillfälliga utskott beslöt andra kammaren uttala sig för att skolrådet må äga medgiva föräldrar, som omfatta annan kristen lärouppfattning än den evangeliskt-lutherska och själva draga försorg om sina barns undervisning i den kristna tros- och sedeläran, rätt att för sina barn erhålla befrielse från folkskolans undervisning i katekes, samt att Kungl. Maj:t täcktes vidtaga åtgärder för att den nu gällande katekesutvecklingen ersattes såsom lärobok i folkskolan med en ny, efter barnålderns mottaglighet och behov avpassad handledning i den kristna tros- och sedeläran. Första kammaren tillstyrkte endast senare delen av förslaget, och andra kammaren biträdde detta beslut.

Vid 1911 års riksdag väcktes en motion av herr Kjellberg, i vilken han föreslog, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhänga, det Kungl. Maj:t täcktes låta utreda, under vilka förhållanden religionskunskap må införas såsom ett för samtliga lärjungar obligatoriskt läroämne vid folkskolorna och allmänna läroverken samt för riksdagen framlägga de förslag, vartill en sådan utredning kunde föranleda.

I den här föreliggande motionen anvisas en annan utväg för frågans lösning. Motionären vill grunda kristendomsundervisningen helt och hållet på bibeln utan användande av dogmatiska utläggningar i form av läro- eller läxböcker. Härigenom vill motionären först och främst vinna en för barnasinnets tilltalande och mera fattbar kristendomsundervisning. Lektionerna i detta ämne skulle göras till »rena uppbyggelse-timmar», som lärjungarne skulle gå till med verklig glädje. Motionären avser tydligen, att undervisningen skulle läggas så, att den framför allt påverkade barnens känslor och viljeliv, ett önskemål, som länge framhållits från vännerna av en förbättrad religionsundervisning. Men det synes utskottet, som hade motionären alltför starkt betonat denna sida av den religiösa uppfostran och förbisett, att ett varaktigt resultat av densamma icke vinnes, utan att lärjungarna därjämte få inhämta verklig kunskap i ämnet. Detta mål uppnås emellertid, efter vad erfarenheten visar, ingalunda genom den nu förekommande dogmatiska undervis-

ningen. Klagomålen över ungdomens okunnighet i kristendomens huvudstycken är mycket allmän i synnerhet från konfirmationsskolans lärare. Och dessa klagomål gälla visst icke allenast den nutida folkskolans kristendomsundervisning, utan samma anmärkningar hava förekommit ända sedan folkskolans tillkomst.

Anledningen till att behållningen av den dogmatiska undervisningen blir så ringa, är tydligen den, att de lärosatser som inpluggas, icke kunna till sitt innehåll av barnen uppfattas. De innöta orden i minnet, men saken blir dem främmande, och när så orden förflyktigas, är också själva innehållet borta ur deras tankevärld.

Professor Hammer omnämner i sitt utlåtande i anledning av folkundervisningskommitténs förslag en undersökning beträffande ett 10 tal 16-åringar, vilka genomgått en fullständig folkskolekurs och nattvardsskola. Icke en enda kunde säga, vad vart och ett av katekesens fem huvudstycken handlade om, och ändå voro dessa 16-åringar valda bland de mest begåvade. Vidare yttrar professor Hammer:

»Men huru skulle det också kunna bliva tal om kunskapsresultat i fråga om en lärobok, varav större delen alltifrån början varit oförstådd och återstoden gjorts oförstådd genom ett ovist metodiskt behandlings-sätt. Huru behandlas eller rättare sagt misshandlas icke vid katekesundervisningen t. ex. Herrens bön! Den blir, kan man säga, bokstavligen söndersmulad till atomer. Lilla katekesen inleder processen med sina ständiga »vad är det» och »huru sker det», utvecklingen fullföljer den genom sina många förklaringar till Luthers förklaring, och läraren rågar slutligen måttet genom de egna försöken att förklara förklaringarna till förklaringen. Huru ser det måne ut i de arma barnahjärnorna efter all denna förklaring — och huru ser bönen själv ut? I sanning, man vore frestad likna katekesundervisningen vid en kvarn, som inför barnen mal sönder och samman de heliga sanningarna till ett stoft, som skingras för all världens vindar.»

Så långt ifrån att endast den dogmatiska undervisningen förmår bibringa barnen en verklig kunskap, vinnes detta mål bättre och säkrare genom en rent historisk framställning, i vilken religiöst och etiskt upphöjda personligheter från olika tider få i sina ord och gärningar träda fram för de unga. Jesu böner, tal, liknelser och handlingar äro sådana, att man gott kan låta dem själva tala till barnen, utan vidlyftigt sönderplockande eller långa utläggningar.

Härmed är naturligtvis icke sagt, att barnen skola lämnas utan

känedom om grunddragen i kyrkans trosbekännelse. Men denna kunskap får icke inpräntas på sådant sätt, att barnen måste göra denna bekännelse till sin egen eller råka i samvetsnöd, emedan de icke lyckas detta, utan bekännelseskriterierna måste insättas i sitt historiska sammanhang och framställas såsom uttryck för den religiösa uppfattningen hos dem, som antagit dessa skrifter.

Vad speciellt Luthers lilla katekes beträffar, så finnas ju textorden till denna i bibeln och äro intagna i den av folkundervisningskommittén föreslagna textboken, undantagandes den apostoliska bekännelsen. Denna torde då böra läsas i sammanhang med den första kristna kyrkans historia och som sammanfattning av den religiösa uppfattningen på den tiden. Likaledes kan Luthers lilla katekes i övrigt i korta drag genomgås vid redogörelsen för Luthers liv och verksamhet. Något innötande av denna läroboks långa förklaringar bör naturligtvis icke förekomma.

Utskottet anser det dessutom i hög grad önskvärt, icke minst för uppfattande av kristendomen »i anda och sanning», att enkla drag ur andra religioners historia meddelas i den mån och till det omfång, som barnens fattningsförmåga och folkskolans strängt begränsade tid medgiva. Huruvida denna religionshistoriska undervisning, ävensom ovan nämnda kyrkohistoriska, bör meddelas i en särskild kurs, under de för kristendom anslagna timmarna eller i samband med den världsliga historien anser utskottet, att riksdagen icke bör yttra sig om. Ej heller vill utskottet göra något uttalande om användningen av den tid, som kan bli övrig, då den egentliga katekesläsningen slopas.

Utskottet håller före, att den plan för kristendomsundervisningen, som här ovan ur rent pedagogiska synpunkter skisserats, är den, som tillika bäst överensstämmer med de berättigade kraven på samvetsfrihet. När motionären talar om samvetsfrihet, kan han därmed icke förstå föräldrarnas frihet att överföra på sina barn samma uppfattning, som de själva hysa. Någon rätt till det senare ha föräldrarna lika litet som läraren. Ingen »må någons samvete tvinga eller tvinga låta». Det är varken föräldrarnas eller lärarnas rätt, det här i första rummet gäller, utan barnens. Och den hävdas endast därigenom, att barnen bibringas en sådan efter deras andliga utveckling lämpad undervisning i religiösa ting, som utgör förutsättningen för att de, när de nått tillräcklig mognad, skola kunna själva bilda sig en världsåskådning.

Den här föreslagna kristendomsundervisningen ställer naturligtvis stora anspråk på lärarens kunskaper och förmåga att ur det rika mate-

rialet utvälja, vad som bäst passar för barnen, men den inbjuder icke som katekesläsningen till att i skolan ingå på religiösa tvistefrågor. Det kan naturligtvis icke undvikas, att lärarens framställning i någon mån färgas av egna åsikter i religiösa frågor, men om undervisningen präglas av respekt för andras övertygelse och pietet inför gångna tiders religiösa uppfattning, behöver detta icke föranleda någon kränkning av samvetsfriheten.

Det har ifrågasatts, huruvida det vore lämpligt, att riksdagen avlåter den av motionären påyrkade skrivelsen till Kungl. Maj:t, då frågan om kristendomsundervisningens reformerande redan är föremål för utredning inom folskoleöverstyrelsen i samband med folkundervisningskommitténs förslag. Utskottet kan emellertid icke anse, att den lösning av frågan, som i denna kommittés förslag innefattas, är tillfyllest. Att uppskjuta katekesläsningen till tredje och fjärde årsklasserna kan lätt föranleda lärare, som äro måna om att barnen »skola reda sig bra i nattvardsskolan», att starkt forcera denna läsning under de två sista skolåren, och en bestämmelse, att katekesläsningen skall inskränkas till lilla katekesen, kommer nog att efterlevas lika litet som 1865 års kungliga cirkulär. För övrigt äro starka krafter i rörelse för att förmå överstyrelsen och Kungl. Maj:t att bibehålla katekesen i skolans alla klasser och till förfång för andra ämnen utsträcka tiden för denna undervisning utöver vad kommittén föreslagit. Det är väl behöfligt, att riksdagen ger till känna, att det icke är i den riktningen, utvecklingen bör gå.

På grund av vad sålunda blivit anført får utskottet i anledning av herr *Sternes* förevarande motion föreslå, att andra kammaren för sin del beslutar, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att den nya normalplanen för folkskolor må erhålla sådan avfattning, att undervisningen i kristendom kommer att grundas huvudsakligen på bibeln eller i särskilda läseböcker sammanförda bibeltexter utan användande av dogmatiska läro- eller läxböcker.

Andra kammaren biföll reservationen, varefter ärendet överlämnades till första kammaren, som hänvisade detsamma till förberedande behandling av sitt första tillfälliga utskott.

Utskottet.

En vid innevarande riksdag inom första kammaren av herr Oscar Olsson m. fl. väckt motion, nr 58, i huvudsakliga delar lika lydande med den nu föreliggande, har af första kammaren avslagits. Andra kam-

maren har emellertid i sitt beslut i anledning av herr Sternes motion intagit en ståndpunkt till frågan, som avsevärt avviker från den åskådning, som genomgår motionen, och utskottet anser sig kunna i det väsentliga ansluta sig till de synpunkter, som i den av andra kammaren antagna motiveringen funnit uttryck. Däremot finner utskottet denna motivering icke hava bort leda till det beslut, som andra kammaren fattat. *Dels* synes nämligen uttalandet i nämnda beslut därom, att undervisningen i kristendom bör grundas *huvudsakligen* på bibeln eller i särskilda läseböcker sammanförda bibeltexter vara svävande och lämna rum för tvekan om rätta meningen så till vida, som det kunde synas, som om andra kammaren ville påyrka, att kristendomsundervisningen till någon om ock mindre del borde grundas på ett underlag, som låge bredvid och utanför det bibliska innehållet, och *dels* torde det i beslutet innefattade kravet på avskaffandet vid undervisningen av dogmatiska utläggningar i form av läro- och läxböcker kunna erhålla en tolkning, som utskottet anser sig böra avvärja, nämligen att överhuvud inga läro- och läxböcker, avseende den kristna trons innehåll och mening, skulle få vid undervisningen användas, en tolkning som ligger mycket nära till hands, eftersom man väl i allmänhet anser varje kristlig trostanke hänföra sig till en dogm, vare sig man med dogm menar blott i allmänhet en trossats eller man inskränker begreppet dogm till att omfatta endast kyrkligt auktoriserade trossatser. Båda uppfattningarna förekomma nämligen, och andra kammarens beslut giver icke vid handen, att uttrycket *dogmatisk* skulle vara uppburet av någon tredje och mera egendomlig åsikt om vad begreppet dogm innebär.

Emellertid har utskottet tillika funnit en framställning från riksdagen till Kungl. Maj:t i det syfte, andra kammarens beslut avser, ej nu vara erforderlig.

Den 22 maj 1903 avlät nämligen riksdagen till Kungl. Maj:t en skrivelse av följande lydelse.

»Inom riksdagen har framställts förslag, åsyftande att den nuvarande anordningen av kristendomsundervisningen i folkskolan av pedagogiska skäl måtte i visst avseende undergå en omgestaltning.

Det har nämligen anmärkts, att nu gällande, i folkskolorna begagnade förklaring till Luthers lilla katekes icke är tillfredsställande, i ty att densamma, saknande en lättfattlig och konkret framställning, icke lämpar sig för barnaålderns mottaglighet och behov. Den uppfattning, som ligger till grund för denna anmärkning, har av den av Eders Kungl.

Maj:t år 1899 tillsatta läroverkskommittén i dess avgivna betänkande gjorts gällande beträffande kristendomsundervisningen, liksom undervisningen i dess helhet, i den av kommittén föreslagna s. k. realskolan. Kristendomsundervisningen bör, enligt kommitténs yttrande, icke utgå från ett abstrakt, färdigbyggt system, utan måste tvärtom äsyfta att genom en bred och åskådlig framställning, som är ägnad att giva näring åt känslan och fantasien, bibringa ett underlag av insikter, på vilket å ett högre stadium sammanfattande översikter kunna byggas.

Riksdagen finner, i betraktande av vad nu anförts, att den för närvarande använda katekesutvecklingen med sina många definitioner icke är lämplig såsom lärobok för barn på folkskolans stadium och att det vore önskvärt, att en annan, kortare och mera lättfattlig förklaring till lilla katekesen kunde åstadkommas.

Riksdagen får därför anhålla, att Eders Kungl. Maj:t tacktes vidtaga åtgärder för den nu använda katekesutvecklingens ersättande såsom lärobok med en ny, efter barnaålderns mottaglighet och behov avpassad handledning i den kristna tros- och sedeläran.»

Innebörden av denna skrivelse torde omfatta just de önskemål beträffande kristendomsundervisningen i folkskolan, som i motiveringen till andra kammarens beslut framhållas. Såvitt utskottet kan finna, måste nämligen med syftet i riksdagens berörda framställning vara överensstämmande och av detsamma framkallas följande fordringar:

- 1) att undervisningen skall genomgående ej blott grundas på, utan direkt stödja sig på bibeln,
- 2) att den kristna tros- och sedeläran skall för barnen städse framläggas i sitt historiska sammanhang,
- 3) att för barnens fattningsförmåga otillgängliga abstraktioner undvikas, samt slutligen
- 4) att själlös utanläsning uteslutes.

Frågan om kristendomsundervisningens ändamålsenliga anordnande och bedrivande just i de avseenden, andra kammaren enligt motiveringen till kammarens beslut åsyftar, torde alltså redan vara av riksdagen bragt under Kungl. Maj:ts prövning. Riksdagens ovan åberopade framställning har ock föranlett, att förslag i ämnet uppgjorts av den s. k. folkundervisningskommittén, vilket förslag är föremål för folkskolöverstyrelsens behandling.

På grund av det anförda hemställer utskottet,

att första kammaren icke måtte biträda andra kammarens i ärendet fattade beslut.

Stockholm den 10 maj 1915.

På utskottets vägnar:

HUGO HAMMARSKJÖLD.

Reservation

av herrar *Oscar Olsson*, *J. Sandler* och *Olaus Pettersson*, vilka ansett, att utskottets utlåtande bort erhålla följande lydelse:

Andra kammaren har tagit avstånd från väsentliga delar av motionen om skrivelse till Kungl. Maj:t angående ändring i gällande bestämmelser rörande kristendomsundervisningen i folkskolan.

Men dess beslut innebär dock ett steg i rätt riktning till lösande av denna snart sekelgamla tvistefråga i vårt skolväsen genom sitt bestämda avståndstagande från utläggningar i form av dogmatiska läro- och läxböcker. Härav blir en nödvändig följd, att, även om en sammanfattande översikt i bibelkunskap kommer till användning vid undervisningen, vilket enligt formuleringen av andra kammarens uttalande icke är alldeles uteslutet, denna dock måste få en avgjort historisk karaktär, vilket naturligtvis också måste bli fallet med den framställning, i vilken kyrkans viktigaste bekännelseskrifter komma att ingå.

Häri genom bör ett verksamt hinder vara upprest mot ett mekaniskt och själlöst utanläsande av trossatserna liksom mot möjligheten över huvud av dessas inpräntande såsom en barnens egen bekännelse, vilket hittills icke kunnat undgås, till och med om de legat långt utom eller högt över barnens erfarenhet.

Ett biträdande av andra kammarens beslut skulle också enligt utskottets åsikt otvivelaktigt bidra till förverkligande av den religions- och samvetsfrihet, som grundlagen tillförsäkrar varje svensk medborgare.

På grund av vad sålunda anförts hemställer utskottet, att första kammaren måtte biträda andra kammarens uttalande och således för sin del besluta,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att den nya normalplanen för folkskolor må erhålla sådan avfattning, att undervisningen i kristendom kommer att grundas huvudsakligen på bibeln eller i särskilda läseböcker sammanförda bibeltexter utan användande av dogmatiska läro- eller läxböcker.

Vid ärendets slutbehandling inom utskottet hava närvarit: herrar Hammarskjöld, Hallberg, Sandler, Olaus Pettersson, Forssman, Oscar Olsson och Permansson.
